

5.

Toras lasījuma nedēļas nodaļa HAEI SARA/ SĀRAS DZĪVE
(1. Mozus 23:1-1. Mozus 25:18)

Mēs turpinām komentāru sēriju par Toras lasījuma nedēļas nodaļām viena gada ietvaros un mūsu mērķis ir gada laikā salīdzināt Toru un Evaņģēliju.

Šodien apskatīsim piekto nedēļas nodaļu ar nosaukumu Haei Sara. Tā atrodas 1. Mozus grāmatā/Berešit no 23:1 līdz 18:25 un tās nosaukums veidojas no pirmajiem nozīmīgajiem vārdiem, kas rakstīti 1. Mozus 23:1 “Sāras dzīve bija simts divdesmit septiņi gadi.” (Burtisks tulkojums no krievu valodas). Vārdi “Sāras dzīve” oriģinālā ir Haei Sara (הַיִּסְרָאֵל).

Mūsu komentārs šodien arī būs veltīts Sārai. 1. Moz. 23:1, 2 ir rakstīts “Un Sārai bija simts divdesmit septiņi gadi, tāds bija Sāras vecums. Un Sāra nomira Kirijat-Arbā, tā ir Hebrona, Kānaāna zemē, un Ābrahāms gāja sērot par Sāru un to apraudāja.” Sāras personība ir visai ievērojama jūdaismā. Ebreju elektroniskajā enciklopēdijā ir rakstīts “Sāra, Ābrahāma sieva, viena no četrām ebreju tautas ciltsmātēm.” Sāra ir ciltsmāte veselai tautai.

Šīs Toras lasījuma nodaļas sākumā tiek parādīts Sāras dzīves ilgums. Viņa nodzīvoja 127 gadus, savukārt ļoti interesants ir šī laika posma apzīmējums oriģinālā. Burtiski tur ir teikts: 100 gadi, un 20 gadi, un 7 gadi. Komentārā Sančino lasām “Fakts, ka Sāras dzīves gadi ir atdalīti atsevišķi, prasa paskaidrojumu. Gudrie saka: “Sāra 100 gados bija tik pat skaista, kā 20, un 20 gados bija tik pat tīra no grēka, kā 7.”” Interesanta ir arī Sāras vārda nozīme. Saskaņā ar Ebreju enciklopēdiju, kas atbilst visizplatītākajam uzskatam, vārds “Sāra” nozīmē “ķēniņiene, valdniece”. Agadā¹ (הַיִּסְרָאֵל) Sāras vārds tiek interpretēts kā “savas tautas ķēniņiene”, bet izmainītais vārds (1. Moz. 17:15) - kā iecelšana par “visas cilvēces ķēniņieni.”

Midrašā “Raba”, 47. nodaļā Nr. 1 par 1. Mozus grāmatu ir rakstīts “Pie Sāras telts vienmēr atradās dievišķs mākonis.” Turpat 60. nodaļā Nr. 16 ir rakstīts “Saskaņā ar jūdaisma tradicionālo pieņēmumu, Sāra līdzvērtīgi Ābrahāmam kalpoja ar patiesības sludināšanu par Dievu.” Raši komentārā lasām “Ābrahāms pie patiesas ticības atgriezās vīriešus, bet Sāra atgriezās sievietes.” Komentārā Sančino ir teikts “Ābrahāms piesaistīja cilvēkus, kuri pieņēma viņa ticību. Sāra tāpat izplatīja zināšanas par Dievu sievietes vidū un tuvināja viņu ticību vienīgajam Dievam.”

Mēs esam minējuši virkni priekšstatu par Sāru, kas ir raksturīgi jūdaismam. Patiešām, viņa ir izraēla tautas māte un dziļi cienījama persona. Bet tagad paskatīsimies uz Sāras raksturojumu apustuliskajos rakstos. Piemēram, 1. Pēt. 3:5, 6 “Jo tā arī citkārt greznojās svētās sievas, kuras cerēja uz Dievu, būdamas paklausīgas saviem vīriem, kā Sāra bija paklausīga Ābrahāmam, saukdama viņu par kungu; par viņas meitām jūs esat kļuvušas, kad jūs darāt labu un nebīstāties ne no kādiem draudiem.” Šie panti satur svarīgu liecību par Sāru. Pirmkārt, viņas dzīves

¹ <https://en.wikipedia.org/wiki/Aggadah>

novērtējums. Ir teikts “Jo tā arī citkārt greznojās svētās sievas, kuras cerēja uz Dievu (..) tā Sāra (..).” Sāra šeit ir nosaukta par svētu, kura cerēja uz Dievu. Tāds ir viņas dzīves novērtējums Svētajos Rakstos kristīgā gaismā. Īpašu uzmanību uz sevi vērš cita frāze, kas ir rakstīta 1. Pēt. 3:6. “(..) Jūs - viņas bērni (..).” (Burtisks tulkojums no krievu valodas). Kam raksta apustulis Pēteris? Ko viņš nosauc par Sāras bērniem? Paskatīsimies uz tuvāko kontekstu 1. Pēt. 2:9, 10. “Bet jūs esat izredzēta cilts, ķēnišķīgi priesteri, svēta tauta, Dieva īpašums, lai jūs paustu Tā varenos darbus, kas jūs ir aicinājis no tumsas Savā brīnišķīgajā gaismā, jūs, kas citkārt nebijāt tauta, bet tagad Dieva tauta, kas nebijāt apžēloti, bet tagad esat apžēloti.”

Apustulis Pēteris vēršas pie tiem, kuri iepriekš nebija Dieva tauta, kuri nebija apžēloti. Viņš raksta pēc izcelsmes bijušiem pagāniem. Tie nav ebreji un tie nav jūdi. Tālāk šajā nodaļā 21. pantā ir rakstīts “Jo uz to jūs esat aicināti; jo arī Kristus ir cietis jūsu labā, jums atstādams priekšzīmi, lai jūs sekotu Viņa pēdām.” Pēteris raksta pagāniem, kuri bija sākuši ticēt Jēzum Kristum, kuri iet Kristus pēdās. Tādējādi pagāni, kuri tic Jēzum Kristum un ir kristieši, tiek saukti par Sāras bērniem. Saskaņā ar kristiešu Svētajiem Rakstiem, Sāra ir māte ne tikai jūdiem, bet arī kristiešiem. Līdzīgi, kā Ābrahāms ir nosaukts par visu ticīgo tēvu, Sāra ir nosaukta par visu ticīgo māti. Apustuļu rakstos kristietība skatās uz sentēvu vēsturi kā uz savējo un saredz sevi tur kā turpinājumu šai vēsturei.

Paskatīsimies uz vēl vienu Bībeles fragmentu. Šoreiz tas ir apustuļa Pāvila spalvaskāta rakstītais. Gal. 4:22, 23, 28 un 31. “Proti, ir rakstīts, ka Ābrahāmam piedzima divi dēli, viens no kalpones, otrs no svabadās. Bet tas, kas no kalpones, ir dabīgi dzimis, turpretim tas, kas no svabadās, pēc apsolījuma.” “Jūs (“mēs”, krievu tulk.), brāļi, esat apsolījuma bērni kā Īzāks.” “Tātad, brāļi, mēs neesam kalpones, bet svabadās bērni.” Svabadā šajā aprakstā ir Sāra, bet kalpone ir Hagara. “Mēs”, raksta apustulis Pāvils kristiešiem, “esam svabadās, nevis kalpones bērni. Mēs esam Sāras bērni.” Tādējādi apustuļu rakstos Sāra ir parādīta kā paraugs un prototips visiem kristiešiem.

Paskatīsimies uz dažām mācībām no Sāras, jūdu un kristiešu mātes, dzīves. Pirmā mācība, ko mēs apskatīsim, ir ticības mācība. 1. Moz. 12:1-4 ir rakstīts “Un Tas Kungs sacīja uz Ābrāmu: “Izej no savas zemes, no savas cilts un no sava tēva nama uz zemi, kuru Es tev rādīšu. Un Es tevi darīšu par lielu tautu, Es tevi svētīšu un darīšu lielu tavu vārdu, un tu būsi par svētību. Es svētīšu tos, kas tevi svētī, un nolādēšu tos, kas tevi nolād, un tevī būs svētītas visas zemes ciltis.” Un Ābrāms izgāja, kā Tas Kungs to viņam bija sacījis, un līdz ar viņu izgāja Lats. Bet Ābrāms, izejot no Hāranas, bija septiņdesmit piecus gadus vecs.” Šeit mēs iepazīstamies ar apsolījumu par pēcnācējiem laikā, kad Ābrahāmam bija septiņdesmit pieci gadi. Sārai tajā laikā bija jau 65 gadi, viņa bija desmit gadus jaunāka par Ābrahāmu. Sāra nodzīvoja 127 gadus, tātad šī pēcnācēju apsolījuma laikā viņa atradās savas dzīves vidū. Vidējais sieviešu dzīves ilgums ASV 2014. gadā bija 81 gads. Tas nozīmē, ka grūtniecības laiks ~ četrdesmit gados tur bija diezgan izplatīta parādība. Taču šeit problēma ir cita. Lasām 1. Moz. 11:27., 29. un 30. pantu. “Un šie ir Teras ciltsraksti: Tera dzemdināja Ābrāmu, Nahoru un Hāranu, bet Hārāns dzemdināja Latu.” “Un Ābrāms un Nahors ņēma sev sievas. Ābrāma sievas vārds ir Sāraja, bet Nahora sievas vārds ir Milka, Hārāna meita. Viņš bija Milkas un Iskas tēvs.” “Bet Sāraja

bija neauglīga, tai nebija bērnu.” Ebreju enciklopēdijā ir rakstīts “Pie pirmās Sāras pieminēšanas Bībelē, tiek minēta viņas neauglība, kas izceļ viņas nešaubīgo ticību dievišķā apsolījuma papildījumam par neskaitāmiem pēcnācējiem.”

Tālāk 1. Moz. 17:19 ir rakstīts “Un Dievs sacīja: “Nē, Sāra, tava sieva, dzemdēs dēlu, un tu sauksi viņa vārdu: Īzāks, un Es celšu Savu derību ar viņu par mūžīgu derību ar viņa pēcnācējiem pēc viņa.”” Kad izskan šie Dieva vārdi, kas rakstīti 17. nodaļā, Sārai jau ir 89 gadi. Visu savu dzīvi būdama neauglīga un savos gados saņēmusi apsolījumu par pēcnācēju, viņa saņem vēl vienu Dieva vārdu. Par to, ka dēlu dzemdēs tieši Sāra. Pēc cilvēciskas izpratnes tas nav iespējams, taču apustuļu rakstos, Pāvila vēstulē ebrejiem 11:11 ir rakstīts “Ticībā arī tā pati Sāra spēja kļūt māte, neraugoties uz vecumu, jo turēja par uzticamu To, kas devis apsolījumu.”

Šī patiesi ir ticības mācība visiem ticīgajiem, gan jūdiem, gan kristiešiem.

Īsi apskatīsim otru Sāras dzīves mācību. 1. Moz. 18:9, 10 “Un tie sacīja viņam: “Bet kur ir Sāra, tava sieva?” Viņš atbildēja: “Lūk, teltī.” Bet tas sacīja: “Es atgriezīšos pie tevis pēc gada šīnī laikā, un redzi, tavai sievai Sārai būs dēls.” Bet Sāra stāvēja, klausīdamās pie telts durvīm, kas bija aiz viņiem.” Talmūds² šeit saredz Sāras tikumu. Augstākais sievietes tikums ir kautrība, no kuras izriet neuzbāzība un netiekšanās izrādīties cilvēku priekšā. Par to pašu mēs lasām arī apustuļu rakstos. 1. Pēt. 3:3, 4 “Jūsu rota lai nav ārišķīgs matu pinums, zelta lietas, kuras sev apliekat, vai tērps, kurā tērpjaties, bet apslēptais sirds cilvēks neiznīcīs savā lēnajā un klusajā garā - tas ir Dievam dārgs.” Kā piemēru šajos pantos minot tieši Sāru, apustulis Pēteris atkārtoti tradicionālo jūdaisma priekšstatu par Sāras kautrību. Nezūdošais kautra un klusējoša gara skaistums ir dārgs kā priekš jūdiem, tā arī priekš kristiešiem, un ir atrodams mūsu ciltsmātes Sāras dzīvē. Viņas ticība un kautrīgums ir paraugs mums visiem.

Lai Visaugstais svētī jūs un jūsu ģimenes!

² <https://lv.wikipedia.org/wiki/Talmūds>